

Vtisi s študijskega potovanja v Anglijo

Piše: Srečo Bergant

Po nekaj mesečnih pripravah je končno prišel dan najinega odhoda v Anglijo. Prvi marec 1954 je dan, ki mi bo ostal živo v spominu do konca mojih dni, dan ko sem prvič v življenju prestopil jugoslovansko državno mejo, ko sem nastopil svojo prvo pot v širni svet.

Tiho deževno zimsko jutro je bilo, ko sva s tovarišem Rainerjem čakala na ljubljanskem kolodvoru na odhod vlaka, ki naju bo popeljal v tuje, do takrat nepoznane kraje. Znak za odhod, in že smo hiteli po naši lepi Gorenjski proti Jesenicam. Vožnja proti Jesenicam mi je še kar hitro minevala, čeprav sem bil malo nestrpen in sem samo še čakal, kdaj bom čez mejo. Na poti od Lesc pa do Jesenic so naši obmejni organi opravljali svoja dela. Jesenice, zadnja postaja na naših tleh. Naši cariniki so hitro opravili svoje, zato ker nas je bilo v vagonu zelo malo, temu primeren je bil tudi pregled. Po enournem postanku smo odhiteli skozi tunel pod Rožco in po dobrih dvajsetih minutah vožnje smo se znašli na avstrijskih tleh. Rosenbach, po domače Področca, prva (obmejna) postaja na Avstrijskem. Tu so bile približno iste obmejne formalnosti kot na naši strani. Kmalu smo odbrzeli po dolini proti Beljaku. Tu so zamenjali črnodimno lokomotivo z električno, ki nas je popeljala po dolini Drave in nato po strmi poti navzgor proti Badgasteinu, najvišje ležeči postaji na prelazu Visokih Tur. Pokrajina tod okoli je zelo slikovita in sliči na našo Gorenjsko, le s to razliko, da so doline, po katerih vozi vlak, precej ozke, na obeh straneh pa se dvigajo visoko pod oblake strmi vrhovi gora. Mesta ob progi so izrazito turističnega značaja, ker se tu ljudje ne morejo baviti pravzaprav z ničimer drugim razen z gozdarstvom, ker so hribi pokriti z bogatimi smrekovimi in jelovimi gozdovi. Vsa pokrajina je bila odeta z debelo plastjo snega, zato so bila tudi mesta polna smučarjev, kajti povsod okoli so krasna smučišča, opremljena z žičnicami. V Badgasteinu pa je tudi znana smučarska skakalnica. Počasi smo se začeli spuščati navzdol proti Schwarzachu, kjer sva morala prestopiti na vlak, ki je pripeljal z Dunaja. Schwarzach je sicer malo mestece, vendar pa ima precej važno železniško križišče. Postaja je urejena približno tako kot naše gorenjske in sprva sem imel občutek, da čakam na kranjski postaji. Mesta samega si nisva mogla podrobneje ogledati, ker za to ni bilo časa.

Od Schwarzacha naprej sva se vozila že ponoči, tako da razgleda nisva imela posebnega. Ustavili smo se samo dvakrat, in to v Innsbrucku in v Bucksu, ki je obmejno mesto na avstrijsko-švicarski meji. Zelo nama je bilo žal, da sva se vozila skozi Švico ponoči in nisva mogla občudovati lepote dežele. Kakor po Avstriji tako so tudi po Švici železniške proge vse elektrificirane in vlaki vozijo tu z veliko brzino. Vožnja je minevala kar hitro, saj sva skoro na vsakem koraku videla kaj novega. Spati se nama ni dalo dosti, ker sva se bala, da ne bi šlo kaj zanimivega mimo naju. V daljavi sva zagledala odsev številnih luči, ki so se odbijale od vodne gladine Zürškega jezera.

Zürich, glavno mesto Švice, je bilo pred nama. Vožnja ob jezeru je trajala približno pol ure. Gledala sva skozi okno in občudovala lepote mesta, ki se razprostira na obeh straneh jezera in je zelo razvlečeno. Bogati svetlobni reklamni napisi so se bleščali v daljavi. Na vseh koncih in krajih so nameščene električne ure, tako da takoj spoznaš, da si v domovini ur. Vlak je zavozil na glavni kolodvor, ki je ves pokrit in zelo lepo urejen ter čist. Imeli smo polurni postanek, nato pa odhiteli proti Baslu. Vsa pokrajina skozi severno Švico je bila brez snega, le ponekod je prav nalahno snežilo. Počasi se je začelo daniti, obenem pa smo se že približevali mestu Baslu. Ob šestih zjutraj smo prispeli v Basel, obmejno mesto na tromeji Švica, Francija, Nemčija. Tu sva morala prestopiti na vlak, ki je peljal proti Parizu. Skozi podzemski prehode naju je peljala ljubezniva Švicarka ter nama pokazala tudi pot do najinega vlaka. Še skozi dvojno obmejno kontrolo in že sva bila na francoskih tleh. Že na prvem koraku na francoskih tleh sva občutila Francoze, kajti doplačati sva morala za rezervacijo sedežev na direktnem vlaku za Pariz vsak po 500 frankov. Ob 7. uri smo odpotovali iz Basla proti Parizu. Tu ni bilo več električnega stroja, temveč je bila dimnjača, ki pa je vozila z veliko brzino. Ker je bil že popoln dan, sva si natančneje, kolikor se z vlaka pač da, ogledala pokrajino. Na obeh straneh se razprostira ravnina, ki je v glavnem močvirnata in neobdelana, ter pašniki, na katerih so se že

Bivanje v prosti naravi krepi duha in telo

v tem času pasle ovce in govedo. Kmetije, ki sem jih videl ob progi, so bile precej velike, vendar so izgledale zelo zanemarjene in neurejene. Ponekod so se ob progi razprostirali bogati hrastovi gozdovi, vendar polni gozdnega plevela. Veliki so tudi nasadi topolovca, to pa zaradi izsuševanja močvirnih predelov. Precej je tu razvita lesna industrija, in sicer izdelujejo največ hrastove železniške pragove. Vozili smo se kilometre in kilometre in povsod so nas ob progi spremljali skladi železniških pragov. Vsa ravan je preprežena s prekopi in kanali, ki služijo za izsuševanje, obenem pa se po njih vrši tudi promet z manjšimi motornimi čolni in vlačilci. Od Basla do Pariza

smo se ustavili samo štirikrat, in to v Mülhausenu, Belfortu, Veseulu in Troyeu. Prepotovali smo torej pokrajine Alzacije, Vogeze in Champagne. Čim bolj smo se približevali Parizu, tem lepša je postajala pokrajina. Skozi Champagno so bila že lepo urejena in ponekod že obdelana polja, tudi kmetije so bile malo bolj urejene in izginilo je močvirje. Počasi se je pričeno predmestje Pariza. Nizke hišice z velikimi zelenjavnimi vrtovi, ki so bili ponekod že precej obdelani, so se razprostirali v nedogled. Promet po ulicah postaja živahnejši, stavbe se vežejo, prihajamo v Pariz.

(Dalje prihodnjič.)

Induplati v letu 1953

(III. del: dohodki in izdatki, piše dr. Franc Jerovec)

Dohodek podjetja, plačni fond in akumulacija

Dohodek podjetja se je tudi v letu 1953. ustvarjal iz znižanja lastne cene, kurznihih razlik, komercialnega viška pri prodaji, postavke akumulacije in skladov po strukturi cene in iz izrednih dohodkov. Odbili pa so se izredni izdatki in izdatki, nastali zaradi znižanja stopnje AS bombažni preji 1. I. 1953.

akumulacija in skladi po strukturi	454.502.359
znižanje lastne cene po prodaji	124.183.074
komercialni višek po prodaji	67.177.247
kurzne razlike	2.386.017
izredni dohodki	2.453.544

	650.482.241
izredni izdatki	2.135.929
razlika vrednosti zalog zaradi znižanja AS 1. I. 1953	20.216.458

Skupaj 628.129.874

V utemeljitev doseženega znižanja lastne cene si moramo ogledati obračun proizvodnje za leto 1953.

Po obračunu proizvodnje znaša znižanje lastne cene	113.552.239 din
kar da z znižanjem v začetnih zalogah	23.283.726 din

Skupno 136.635.965 din

Razlike, nastale zaradi spremembe cen	2.663.806 din
Realizirano znižanje v letu 1953.	124.183.074 din
Znižanje v zalogah 31. XII. 1953.	15.116.697 din

Obračun proizvodnje za leto 1953. pokaže sledečo sliko v 000 din:

Vrsta stroškov	po planu	Izvršeno		% izpol. plana
		normativ	stvarno	
material za izdel.	1.290,082	1.384,338	1.243,584	107,3
pomož. izdel. mat.	85,796	85,173	49,284	99,3
gorivo	18,806	16,352	15,845	86,9
elektr. energija	18,087	19,385	11,935	107,2
izdelavne plače	47,858	52,206	44,242	109,1
Proizvodni stroški	1.460,629	1.557,454	1.364,890	106,6

Pri planskih podatkih so dodane dejavnosti za investicije, usluge in vretensko vrvice.

Pri obratni režiji in upravno-prodajni režiji pa je bilo razmerje sledeče:

Vrsta stroškov	po planu	Izvršeno		% izpol. plana
		normativ	stvarno	
obratna režija	87,399	104,181	104,816	119,2
material	35,427	46,973	50,142	132,6
plače	22,008	24,503	20,931	111,3
ostalo	29,964	32,705	33,743	109,1

Amortizacija je znašala po naknadni odločbi 114.000.000 din in je bila v tej višini tudi obračunana.

Vrsta stroškov	po planu	Izvršeno		% izpol. plana
		normativ	stvarno	
Amortizacija	32,012	33,423	114,000	110,6
lastna cena	1.580,040	1.697,057	1.583,705	107,4
zniž. last. cene	—	—	113,552	—
akum. in skladi	408,545	468,284	468,284	114,6
prodajna cena	1.988,583	2.165,341	2.165,341	108,9

Celotno znižanje predstavlja 6,67 % lastne cene, ki bi znašalo, če podjetje ne bi dvignilo amortizacijske kvote, 10,92 %. Dve tretjini izkazanega znižanja lastne cene sta bili ostvarjeni v predilnici, medtem ko odpade preostala tretjina na tkalnico. V predilnici je znižanje nastalo predvsem zaradi nižje cene surovin, kot so bile predvidene. Podjetje je kalkuliralo lan po 495 din za kg, medtem ko je prejelo surovino, tako uvoženo kot domačo, po nižji ceni. V tkalnici je nastalo znižanje predvsem pri pomožnem izdelavnem materialu, ker smo imeli na zalogi še barvila iz prejšnjih let po nižjih cenah, kot so bile v teku leta 1953., poleg tega smo prejeli sorazmerno precej barvil tudi iz sredstev ekonomske pomoči po nizki ceni. Ostale razlike v materialu je pripisati povečani pažnji v teku proizvodnjega procesa in rezervi v normativih.

Razliko v plačah je deloma pripisati nižjim dejanskim plačam, kot jih predvideva tarifni pravilnik, deloma pa tudi rezervam v normativih.

Materialni stroški v celoti znašajo proti letu 1952:

	1952.	1953.
materialni stroški	95 %	93,3 %
plače	3,8 %	4,4 %
ostali stroški	1,2 %	2,3 %

Spremembo strukture stroškov je pripisati znižanju cen bombažni preji in zvišanju cen za storitve v letu 1953.

Režijski stroški nam pokažejo zvišanje za 41 % pri materialu in za 12 % pri ostalih stroških, medtem ko so plače celo nekoliko nižje od predvidenih.

Materialne stroške zvišujejo predvsem visoke cene za nabavljene utenzilije iz inozemstva, stroški za preureditev razsvetljave v obratu in visoki odpisi drobnega inventarja. V stroških je tudi 4.753.083 din, izdanih za embalažo, medtem ko planirani niso bili.

Ostali režijski stroški so višji zaradi večjih izdatkov, kot so bil predvideni za reklamo, zlasti v zvezi s proslavo tridesetletnice obstoja podjetja.

Višji so bili tudi stroški za prevoz gotovih izdelkov, ker je podjetje med letom pošiljalo mnogo blaga franko kupec, kakor tudi stroški za zavarovanje, zaradi nove višje cenoitve, stroški plačilnega prometa in poštni stroški.

Ako izkazanemu dohodku v višini . 628.129.874 din dodamo še realizirane vkalk. zasluzke 69.837.701 din dobimo dohodek za delitev v višini . 697.967.575 din

Podjetju je bila stopnja akumulacije in skladov v letu 1953. dvakrat znižana v zvezi z znižanjem cen tekstilnim izdelkom.

Izračun povprečne stopnje AS je sledeč:

Razdobje	Realizirani vkal. zasl.	Stop. AS	Znesek	Povp. stop.
1. 1. 53— 1. 8. 53	40,277.574	650	261,804.231	—
1. 8. 53— 1. 11. 53	16,315.544	530	86,472.383	—
1. 11. 53—31. 12. 53	13,244.583	400	52,978.332	—
Vse leto	69,837.701	574	401,254.946	574

Na podlagi stopnje AS 574 % dobimo sledečo razdelitev dohodka:

plačni fond	103,556.020 din
akumulacija in skladi	594,411.555 din, ki se dele na
2.8 % prost. razpolag.	16,643.524 din
družbeni prispevek	569,106.151 din
prisp. za social. zavar.	8,020.927 din
del prispevka za soc. zav. na še n. plače	640.953 din

Planirana akumulacija, zmanjšana za znižanje stopenj AS med letom, je znašala za leto 1953. 408,545.000 din, ustvarjena pa 594,411.555 din, kar predstavlja 145.5 % ter je vsekakor lep uspeh.

Doseženi plačni fond se je razdelil na:

plače	81,980.944 din
prosto razpolaganje	20,144.569 din
davek	1,430.507 din
Skupaj	103,556.020 din

Od izplačanega plačnega sklada je bilo razporejeno:

iz konta 141 za redne zaslužke	74,475.564 din
iz konta 146 iz viška fonda plač	5,733.711 din
(osnova za dopr. za soc. zav.) Skupaj	80,209.275 din
saldo plač v zalogah 1. I. 1953.	9,053.746 din
	89,263.021 din
saldo plač v zalogah 31. XII. 1953.	13,691.609 din
razporejen plačni fond	75,571.412 din
nerazporejen ostanek	6,409.532 din
Skupaj za plače	81,980.944 din

Kam na dopust?

Ali poznate refrain Putnikove reklamne pesmice v radiu Ljubljana

— — — — —
O ti regresi,
vrag jih odnesi...

in ko je ponovitve konec, vam prijeten glasek zapoje še

ne ostaneva doma...

In kako ste se odločili vi?

Naš redni letni dopust je pred nami. Samo še mesec dni nas loči od dneva, ko bomo veseli zapuščali svoja delovna mesta ter pohiteli domov. Toda 14 dni ne velja preživeti v kraju, kjer stanuješ in delaš. Svoj letni dopust izkoristi, kar se da najlepše. Kje, je tvoja stvar. Onim, ki imajo dovolj denarja, ne bom dajal napotkov, pač pa oni večini, ki so si prihranili samo nekaj malega in želijo kar najceneje preživeti lepe dneve na soncu in zraku.

Naš kolektiv si je postavil svoj dom na Mali planini. Koča je postavljena na lepem sončnem mestu ter nudi v vseh letnih časih dovolj sonca in razgleda. O udobnosti tega doma se boste prepričali, ko boste preživeli nekaj dni v domu Induplati na Mali planini. Višina mesta, kjer stoji dom, znaša 1530 m ter spada v slikovito hribovje Velike planine. Dostop je najugodnejši po dolini Črne do Jurčka po cesti ter nato

Kot je razvidno, je podjetje žrtvovalo v sklad za prosto razpolaganje precej več kot 50 % viška plačnega fonda, da si omogoči investicije in da ni delilo presežnih plač v velikem obsegu.

Glede na uspeh podjetja v preteklem letu je kot stimulacija za kolektiv predviden nerazporejeni ostanek viška plačnega fonda v višini ene plače.

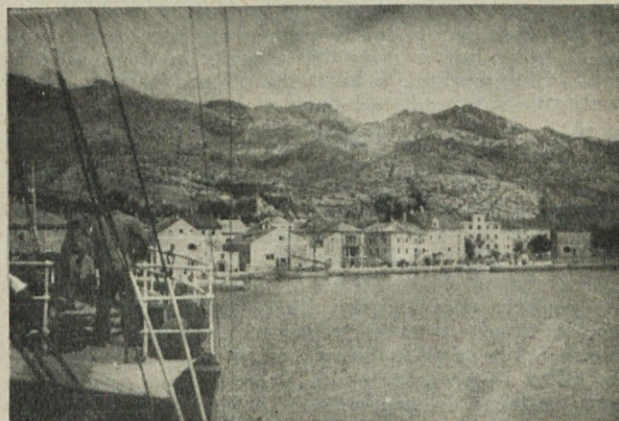
Uvoz in izvoz

Podjetje v letu 1953., čeprav registrirano kot samostojen uvoznik in izvoznik, ni opravljalo poslovno direktno, ampak preko posrednikov. Uvozili smo lan iz Francije, konopljeno prejo za gasilske cevi iz Italije, razne strojne dele za vzdrževanje strojnega parka, utenzilije in barvila, potrebna za našo proizvodnjo. Skupno število uvoznih poslov je bilo 76. Kupljena sta bila tudi osebni in tovorni avtomobil.

Podjetje je imelo v letu 1953. 13 izvoznih poslov in je izvozilo 54.369 m tkanin in 30.150 kg lanenih mokrih odpadkov. Skupna vrednost izvoza v din je bila 23,203.456, v \$ pa 19.941. Izvožene so bile tkanine v Dansko, Turčijo in Abesinijo, odpadki pa v Avstrijo. Devize, ustvarjene z izvozom, smo deloma porabili sami za lastne nabave iz inozemstva, deloma pa prodali na deviznem obračunskem mestu, kar nam je povečalo dohodek za kurzno razliko v višini 2,386.017 dinarjev.

Industrijski obrat — menza

Poslovanje tega obrata je za naše prilike neobhodno. V našem kolektivu je okrog 80 ljudi, ki nimajo nikake možnosti prehranjevanja in je zato delavski svet podjetja tudi odločil, da menza svoje delo opravlja dalje in da se eventualna razlika oz. izguba povrne v breme podjetja. Poleg tega vzdržuje ta obrat tudi vrt, potreben menzi, in par konj, ki jih potrebuje redno tovarna. Skupna izguba v letu 1953. znaša 337.069 din, pokrita od podjetja in rezultira iz izgube 434.937 din pri hrani in dobička 97.868 din od vrta in konj. Bilanca menze s prilogami in obračunom dohodka je priložena zaključnemu računu podjetja. Ker mora biti hrana za delavca po primerni ceni, so dajatve, ki jih je morala menza plačevati, postale previsoke, posebno ker ni bil njen namen pridobitnost. Menza je plačala v letu 1953. 202.886 din davka na promet in 229.503 din družbenega prispevka (akumulacije).

Obmorski kraji ob sinjem Jadranu nas vabijo

Vožnja s čolnom po morski gladini

Malo planino. Vsekakor pa ni nobena od navedenih poti daljša od 3 ur tudi za slabega planinca. S prtljago se vam ni treba mučiti, ker vam jo za 50 din po kosu popelje do doma Induplati tovorna žičnica iz Črne. Dom Induplati je oskrbovan in stane enodnevni penzion za osebo 200 din. Dom lahko sprejme hkrati

30 dopustnikov, zato je nujno, da se pravočasno prijavite. Ne zamudite prilike za penzion na Mali planini v domu Induplati.

Vse one pa, ki želijo preživeti svoj dopust pod šotori na obali sinjega Jadrana ob večni pesmi valov, pa svetujem prijavo za 14-dnevno taborjenje na otoku Krku v Malinski. Ne prezrite te prilike, saj tudi tu ne bo stala hrana več kakor 200 din na skupni kuhinji, ki jo bo organiziralo vodstvo tabora. Odločite se! Ne bo vam žal. Jutro ob morju, celodnevno kopanje, ples, glasba in večerni sprehodi ob lunini svetlobi pod palmami. Morda vam bo srce pozelelo, da se zavrtite ob lahki glasbi in pesmici »Tri palme na otoku sreče« tudi vi? Ponovno pa opozarjamo, da se prijavite pravočasno, ker je delavski svet našega podjetja odobril izdelavo nadaljnjih šotorov, v kolikor bi sedanje število ne zadostovalo.

Zatorej, dragi sodelavci in tovariši, ne odlašajte do poslednjega trenutka. Še je čas, toda skrajni. — 18. julija nastopimo kolektivni dopust in takrat boste pred dejstvom, da so to edini prosti dnevi v letu, katere velja izkoristiti. Ne pozabite na to!

Prijave sprejema za penzion na Mali planini kakor za taborjenje v Malinski na otoku Krku službujoči vratar v Induplati. Podrobnejša navodila dobite pri tovaršu Tonetu Gorencu.

O zboru proizvajalcev

Za naše podjetje sva bila izvoljena od vas dva, ki zastopava naše interese v zboru proizvajalcev, na drugi strani pa prenašava probleme skupnosti na vas. Zato ne bo odveč, če vsaj na kratko in bežno spregovorim o našem delu.

Seje sklicuje skupščina in se vršijo v Ljubljani. Na teh sejah razpravljajo vsi prisotni delegati ter zvezni in republiški poslanci za naš okraj gospodarska in finančna vprašanja. Vsebina našega dela na zasedanjih je zelo različna. Od potrjevanj dimnikarskih tarif do gospodarskih in negospodarskih investicij razpravljamo ter izglasujemo sklepe. Brez dvoma je največji sklep v tem letu sprejetje družbenega plana, ki določa življenje vsake posamezne komune za eno leto. V družbenem planu je določeno, koliko bo vsaka občina dobila za svoje potrebe, na drugi strani pa tudi, koliko je skupen dohodek, v okviru katerih lahko delimo svoje gospodarske načrte. Včasih pride na sestankih tudi do zelo živahne diskusije ter prav različnih mnenj, katera se končno skristalizirajo v najpriljubnejši sklep. Na teh sejah se do podrobnega razpravlja in odloča o važnih vprašanjih, ki so morda

življenjske važnosti za posamezne proizvajalce, v skupnosti pa ne pomenijo tega, kar morda sami mislijo. Zbor proizvajalcev je tisti organ, ki vsklada življenje tistega okraja, ki skrbi za pravilno izvajanje uredb, ki tolmači in prenaša uredbe in zakone, skratka zbor proizvajalcev je organ, ki skrbi za gospodarsko in finančno napredovanje našega življenja. Zbor proizvajalcev daje in jemlje. Dá tja, kjer je pomoč potrebna, in vzame tam, kjer prispevek skupnosti ne bo imel negativnih posledic za onega, katerega odredi, da bo prispeval v fond skupnosti.

Za dotacije v najrazličnejših oblikah se potegujejo posamezni delegati. Tudi mi smo storili tako za naš kolektiv. Imeli smo uspeh in odobren nam je kredit za nabavo nujno potrebnih strojev, s katerimi bomo proizvajali za skupnost ter skupnosti na ta način vračali in vrnili to, kar smo sedaj od nje prejeli.

Vse to in še marsikaj razpravlja zbor proizvajalcev. O tem vam bom pa še prihodnjič kaj več napisala.

Rezka

Da ne pozabimo naših gasilcev...

Menda je vsakemu članu našega delovnega kolektiva znano, da imamo v podjetju industrijsko gasilsko četo, obstoječo iz dveh desetih moških in dveh desetih ženskih gasilcev, ki imajo redne vaje v gašenju z motorno brizgalno, z minimax aparati in drugimi preventivnimi merami, s katerimi bo pravzaprav moral znati rokovati vsak naš delavec in nameščenec.

Precej časa smo morali govoriti, pojasnjevati in prepričevati o potrebi organiziranja ženske gasilske enote v našem podjetju, saj je vendar v podjetju zaposlena pretežna večina ženske delovne sile (nekako 75 % zaposlenih). Kaj čudno bi res bilo, ko bi imeli pri tolikšnem številu zaposlenih žensk le moške gasilce, kakor da bi žena ne zmogla tega. — Kaj še? Le pogledjte naše gasilke, kako strumno, skoraj junsko stopajo v zbor in mirno čakajo na povelja. Onile dan sem prisostvoval vajam in sem se njihovi disciplini in resnosti čudil. Poveljnikova povelja so hitro, spretno in zanesljivo izpolnjevale, in to tako resno, da sem se res čudil. Fantje bi se morali pri njih discipline učiti.

Zakaj sem jih hotel s tem člankom predstaviti našemu kolektivu?

To sem napisal zato, ker je mesec maj mesec gasilstva in bi ne bilo prav, da se ne bi spomnili naših fantov in deklet, ki se požrtvovalno, in moram reči, tudi z veseljem udeležujejo gasilskih vaj in predavanj o požarni zaščiti. Po mojem mnenju se za gasilsko organizacijo v podjetju premalo zanimajo naši vrhovi, kakor DS, upravni odbor podjetja in tudi sama uprava podjetja. O problemih gasilstva in o požarnovarnostni službi v podjetju se prav malo ali skoraj nič ne razpravlja. Vprašanje gasilstva in požarnovarnostne službe se pušča ob strani kot vprašanje druge vrste, ki ni tako važno, saj k sreči — rečem k sreči — so požari v podjetju zelo redki in se prav zaradi te »sreče« tako lahko pozablja na vprašanje požarnovarnostne zaščite v podjetju.

Že nekajkrat je bilo govora o tem, da se bo vsak na novo sprejeti delavec obvezno seznanil, kako se opravlja z Minimaksi, s čim in kako se polnijo, kakšen učinek imajo posamezna polnila itd., vendar se to

tako rekoč opušča in dvomim, da se je katera novo sprejeta delavka s tem seznani. Pri nas mnogo govorimo samo o proizvodnji, kako jo bomo dvignili in izboljšali — kar je vse hvale vredno — malo ali pa skoraj nič pa ne govorimo, kako bomo našo proizvodnjo najbolje in najzanesljiveje zavarovali proti najhujšemu sovražniku našega imetja — požaru. Temu vprašanju bo treba v bodoče posvetiti večjo pozornost, da se nam ne bi podcenjevanje kdaj maščevalo.

Našim gasilec, ki skozi vse leto požrivovalno vežbajo, da bi bili vselej in ob vsakem času pripravljeni pomagati, kadar bo podjetje v nevarnosti, naj pa UO in uprava podjetja ali pa tudi sindikalna podružnica nudi kako posebno ugodnost, kakor kak daljši brezplačen izlet, ali naj se jih kako drugače nagradi. Mislim, da to ugodnost v polni meri zaslužijo. — Za vsako delo, tembolj za prostovoljno delo, je potrebna neka stimulacija, pa jo dajmo še našim gasilec.

Na pomoč!

Taborjenje pod šotori je najceneje

Izdelava tiskarske mize

(Konec)

Dolžina tiskarske mize zavisi od velikosti prostora tiskarne, vendar so najobičajnejše mize dolge od 30 do 40 m. Tiskarske mize, katere so krajše kakor 30 m, smatramo za kratke in je produktivnost na njih temu primerno manjša. Proizvodnja kratkih kosov se odraža negativno tudi v prodaji. Zelo prikladne so mize, ki so daljše kakor 40 m, vendar je gradnja miz, dolgih do 120 m, odvisna od velikosti prostora.

Delovna širina je povprečno 1 m manjša kakor širina tiskarske mize. Po specifičnosti podjetja se gradijo tudi temu primerno široke mize, zato imajo obrati, kjer tiskajo tkanine, široke samo 80 cm, seveda tudi ožje mize, a obrati, kjer imajo v oplemenitvi široke tkanine (Induplati), tudi širše mize. Široke tkanine služijo predvsem v dekorativne namene, kot so to zavese, pregrinjala in prti.

Višina tiskarske mize znaša običajno 72 cm. Višje mize niso priporočljive, ker je delo na njih utrudljivo in naporno.

Plošča tiskarske mize je pregrnjena navadno s tkano polstjo, ki zravna vse neravne dele mize. Posamezni obrati uporabljajo kot podlogo tudi več plasti bombažne flanele, vendar se pri nenehnem tiskanju flanela v taki meri zdrgne, da ne daje več zaželeno elastičnosti. Seveda se tudi volnena polst sčasoma strdi, zato jo je treba v določenih časovnih presledkih iztržiti in prekrtati in na novo namestiti. Življenjska doba polsti traja povprečno 5–6 let. Pri dobrem ne-

govanju se ta življenjska doba podaljša za eno ali dve leti.

Preko polsti ali flanele napremo tanko tkanino, ki jo imenujemo tekač. Ta tekač nam samo očuva polst pred pobarvanjem s tiskarsko goščo. Na prvi tekač priprimo še drugi tekač, katerega menjamo po potrebi ter po vsakokratni uporabi operemo. Mnogo boljše rezultate dosežemo, če preko polsti napremo gumirano platno, katero po vsakokratnem tisku operemo. Seveda je pri pranju potem dodatna naprava na mizi za odtokanje vode. Naši domači proizvodi so trenutno še pomanjkljivi, ker je gumirano platno občutljivo za alkalije. Če bi uspelo našim kemikom izdelati lak naknadno kloriranega polivinil klorida, s katerim bi se načeta mesta premazala, potem bi bili gumirani tekači brezhibni in priporočljivi.

Največja hiba filmskega tiska je prekinjen proces dela. Strokovnjaki se bavijo predvsem zboljšanjem kvalitete tiskarske gošče in pa z izdelavo šablon za tisk. Glede neprekinjenega dela v filmski tiskarni so izdelali tudi že polavtomatske filmske tiskarne in pa popolnoma mehanizirane filmske tiskarne. Ene kot druge imajo precej prednosti glede velikosti, natančnosti in enakomernosti v delu, so pa silno drage, tako da obstoji v Evropi poleg več tisoč ročnih filmskih tiskarn le 11 polnomehaniziranih, s povprečno kapaciteto 1000 m 8-barvnega vzorca v 8 urah.

Ob dejstvu, da je filmski način tiskanja še precej nov, menijo strokovnjaki, da je ta način oplemenitve tkanine šele sedaj v polnem razmahu.

Otmār

Uspela prireditve „Partizana“ Jarše za rojstni dan maršala Tita

Telesnovzgojno društvo »Partizan« Jarše je pričelo svojo sezono s športno prireditvijo v počastitev rojstnega dne maršala Jugoslavije Josipa Broza-Tita.

Na igrišču za tekstilno tovarno »Induplati« se je zbralo v torek ob 15 popoldne nad 100 cicibanov, pionirjev, mladincev in članov obojega spola društva »Partizan« Jarše ter približno enako število gledalcev, ki so z bodrenjem spremljali posamezne tekme, tako da je celotna prireditev izpadla v popolno zadovoljstvo prirediteljev in ljubiteljev športa in športnih iger.

Tekmovanje se je pričelo z zborom vseh članov društva. Za otvoritev je bil pozdrav zastavi, nakar je imel pozdravni govor predsednik društva dr. Franc Jerovec. Omenil je cilj in smoter društva, orisal razvoj in sestavo članstva ter sedanje in bodoče naloge, ki so pred nami. Starejše pionirke in pionirje je prevrnil

v mladinke oziroma mladince ter jim podelil značke. Dr. Franc Jerovec je svoj govor zaključil z vzklikom »Zdravo« jubilaru maršalu Titu.

Sledila so razna tekmovanja. Cicibani in mlajši pionirji so tekmovali v teku v vrečah, starejši pionirji in pionirke so tekmovali v skoku v daljino ter v igri »Med dvema ognjema«. Člani pa so se v kombiniranem moštvu skupno s članicami pomerili v odbojki. Zmagala je ekipa tkalnice. Nekaj slabši so bili predilci, zadnje mesto pa so zasedli tiskarji.

Razvedrila v lepi naravi na soncu in zraku je bilo dovolj. Prireditelji so poskrbeli tudi za stojnico, v kateri so prodajali šunkarice in jabolčni sok, tako da je bila prireditev res na primerni višini in si podobnih nastopov želimo tudi v bodoče, morda še pred otvoritvijo velikega igrišča, ki je sedaj še v gradnji.

UPRAVA PODJETJA OBJAVLJA...

...da je v obratnih prostorih kajenje najstrožje prepovedano. — Prepovedano je tudi kajenje izven obratnih prostorov v bližini skladišč preje in vnetljivih tekočin.

...da je prepovedano jemanje koles v obratne prostore ali delavnice. Kolesa puščajte v kozolcu za kolesa ali v njegovi bližini in potrpite, da bodo zgrajeni novi kozolci, kjer bo imelo vsako kolo svoj prostor (15. julij).

...da bodi z ambulantnim zdravnikom vljuden, kadar potrebuješ njegovo pomoč. Ne zahtevaj od njega nemogočih stvari in pomisli, da je tudi njegova služba naporna in odgovorna. Ako misliš, da ti dela krivico, se ne deri nad njim, temveč se pritoži upravi podjetja, ki bo skušala doseči med teboj in zdravnikom primerno rešitev, ako imaš s svojim zdravjem resne težave. — Simulantov ne bomo podpirali!

...da se pri delu vedno poslužuj higiensko-tehničnih zaščitnih naprav (zaščitna očala, rokavice, škornji itd.), da si obvaruješ svoje zdravje, ki je vir vse sreče.

...da si pred zauživanjem malice temeljito operi roke z milom, malico pa shranjuj v zaprtem prostoru, da ne pride do nje prah in druga nesnaga.

...da prihajaš redno na delo in ne izostajaš od dela po nepotrebnem. Med delom se ravnaš po delovnem redu podjetja, da ne zapadeš pod disciplinsko odgovornost, ki je zelo nevšečna zadeva za vsakega delavca ali nameščenca.

...da po končanem delu odhajaš iz podjetja mirno in ne ogražáš z brezumnim drvenjem svojih sodelavcev, ki so bolj disciplinirani kakor ti. Pri izhodu povleci za ročaj kontrolne lučke in se pokoravaj narredbi službojočega vratarja. Namerno izogibanje telesni preiskavi se najstrožje kaznuje. Ko nam bodo prišli disciplina, red in poštenost v meso in kri, bo tudi ta nevšečna naprava odveč in jo bomo lahko poslali v muzej.

Ako nimaš doma možnosti kopanja, se poslužuj tovarniških kopalnic, ki so ti na razpolago vsak petek in soboto do 17. ure popoldne. Po kopanju se boš prijetno počutil in boš dobre volje.

Za redni letni dopust se poslužuj našega planinskega doma na Mali planini, ki smo ga v ta namen zgradili. Za razmeroma mal denar boš v domu dobro postrežen in se boš počutil kakor doma. V svežem planinskem zraku si boš nabral novih moči za delo, ki te čaka po končanem dopustu.

VESELA KRONIKA

Vsemogoče reklamacije sem prejela na račun mojega poslednjega besedičenja, toda vesela kronika nima namena kritizirati tam, kjer vesela kritika ni umestna. Končno pa moram zastopati tudi svojega ljubega Pepeta, ki je od poslednjega zastrupljenja še vedno za vsako jezično uporabo nesposoben. Nekateri trdijo, da si bo kmalu opomogel, resničnost tega naj sam potrdi.

Regat je šel v cvet in slušateljci nemščine tudi. Verjetno skupno čakajo, da znova poženo korenine — upajmo, da močnejše kakor doslej, da bo prihodnji tečaj dalje deloval in zajel pri tem širši krog ljudi.

Ure so se v Jaršah ustavile, verjetno zato, ker so Jarše v Jugoslaviji in ne v deželi ur, v Švici. Vhodna ura nam kaže že precej časa zelo nerealen čas; pri vsem tem omenjam, da ta ura še uradno ne stoji ter ji tovariš Slabe še vedno prerokuje dolgo življenjsko dobo. Slabše je z uro v dnevni sobi v Preserjah 89. Tam kaže ura vedno enako, deset minut do devetih.

Ljubitelji športnih iger so prišli sredi maja tudi na svoj račun. Naši fantje so organizirali ping-pong turnir, na katerem so nastopila 4 moštva. Zmagala je ekipa pisarn s starim na čelu. Pepe je že lani apeliral na to, da je že skrajni čas, da ga nekdo nese, pa se mi zdi, da so vzeli vsi njegove besede, ki so mu prišle od srca, preveč »za hec«.

Tudi tiskarji so pripravili športno presenečenje. Na igrišču so jih uradno imenovali »pocarji«, menda zato, ker tako lepo packajo blago. Vsekakor so zasedli zadnje mesto v odbojkarskem turnirju. Debeli so bili mnenja, da zato, ker so bili dolgini prekratki, dolgi pa v svojo obrambo trdijo, da tudi debeli niso bili tako debeli, da bi s svojo debelino zamašili vse luknje.

Spelca

ZA SMEH IN DOBRO VOLJO

Modrovanje

Marija: »Veš kaj, če je zdravnik mlad, me je sram, ko se moram sleči...«

Ana: »Ja, in če je star, pa nimaš za to pravega veselja...«

Velika sreča

Tone: »Naš prijatelj Frane je imel že zopet prav posebno srečo!«

Tine: »Kakšno?«

Tone: »Pred tednom je požrl ostrigo z biserom vred. Morali so ga operirati in biser je bil tako dragocen, da je z njim bila plačana operacija.«

Tine: »To je pa res sreča!«

Tone: »Kaj neda? Ampak ti še ne veš vsega; od izkupička je še toliko ostalo, da so z njim poravnali še vse Franetove pogrebne stroške!«

IZ UREDNIŠTVA

Uredniški odbor je sklenil, da se bo v prihodnje vršilo žrebanje nagrad pravilno rešenih odgovorov vsakega 25. v mesecu. Izjemo za omenjeni datum tvorita samo primera, če pade ta datum na soboto ali nedeljo. V takem primeru se bo žrebanje vršilo v ponedeljek 26. ali 27. v mesecu. Žrebanje je javno, vsakokrat ob 14. uri v sindikalni pisarni ter se ga lahko udeležijo vsi člani kolektiva (ki imajo takrat prsto).

Uredništvo apelira na bralce »Konoplana«, da v večji meri sodelujejo pri nagradnem reševanju.

Nagrado 100 din za največ prodanih »Konoplanov« št. 17 prejme tovariš Dušan Borštnar.

Nagradna uganka

(Vprašanja)

1. Kako visok je dimnik tovarne Induplati?
2. Kaj je to 1 atmosfera?
3. Pri kakšni relativni zračni vlagi se v tkalnici najboljše tke?

Pravilne odgovore s pripadajočim nagradnim kuponom št. 18 vrzite v skrinjico »Za Konoplan« do vključno 24. junija 1954.

Nagrade:

1. nagrada: tiskan platnen prt,
2. nagrada: platno za kratke hlače,
3. nagrada: brisača.

Rešitev nagradne uganke iz 17. številke:

1. V ploščo spomenika je vpisanih 84 imen.
2. Delavski svet Induplati šteje 32 članov.
3. 110 m tkanine tehta 55 kg.

Žreb je določil prvo nagrado tovarišici Angelci Deržič, ki prejme prt; drugo nagrado, 2 m art. 834/80, dobi Milena Debevec; tretjo nagrado, brisačo, pa Heda Kladnik.

Nagradni kupon »Konoplana«

št. 18/1954

Izdaja v 500 izvodih kolektiv tovarne »Induplati«

Odgovorni urednik: Lipovšek Otmar

Natisnila Triglavsko tiskarna v Ljubljani